

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

[Prima pars]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

duxerunt eos. nā ut dicit Aug. 9. de c. dei Ignorancia iudicis
vt plurimū est calamitas innocētis q̄ si aliquis diceret ignorā-
tia jūdiciis posse corrigi p̄ subiectos. quasi r̄ndens dicit: nō est
discipulus sup maḡm: vt error magistri possit corrigi p̄ disci-
pulū. ino sufficiat discipulo imitari maḡm. vñ addit: pfectus
aut om̄s erit si s̄i sicut maḡ eius: pfectio namq̄ discipuli ē di-
sciplina maḡi. Scđo nō est iudex idoneus qui graueib⁹ de-
tinet criminib⁹ etiaj si habeat iuris noticiā. vnde subdit aliam
pabolam: quid at vides festucā: i. passionē aut leue peccatum
sciat ire aut iocosi verbī. vel etiaj temptationis carnis: in oculo
fratris tui: qui tamē oculum non excecat. licet turbent: tra-
bem antem: id est magnum peccatum vt odīū. adulterīū. vici-
um contra naturā. et alia huiusmodi. que merito trabes dicū-
tur quia magno impetu in transuerso anime posita. ad profū-
da trahunt inferni: que in oculo tuo est non cōsideras: qz reli-
cta sui cōsideratione. aliorū considerat culpas. tercō nō est ydo-
neus aliorum corrector. qui se non pri⁹ correxit. vnde subdit:
aut quo potes dicere: ferendo sīnā. fratri tuo. fr̄ sine eiūcā aut
absoluēdo. aut corrigeō. aut sacramēta ecclie misstrādo: festu-
cā de oculo tuo. ipse at in oculo tuo trabē nō vides. hoc ei dicē
nō p̄t sine cōsuone sui si p̄t̄m eius sit notum. nec dicere potest
saltē sine rephensione p̄prie cōscie: si peccatum sit occultum qz
non vult dom̄m vt correctionis assumat officium. qui p̄priis
est peccatis obnoxius. vnde Jo. 8. qui sine peccato est vestrum
in illam lapidem mittat. q̄rto documentuz adiungit. ypocrita.
ypocrita d̄ silator. et reuera peccator corrīgens aliū ypocrita ē
quia actu correctionis se imunem ostendit a peccato. cū non sit
Eiūce primū trabem de oculo tuo. hic est rectus ordo vt primo
seipsum corrīgar. vñ Gre. duzz est vt qui nescit tenere modera-
mna vite sue: iudex fiat alieni Eccl. 2. noli q̄rere fieri iudex:
nisi valeas virtute irrumperē iniquitates: & tūc p̄spicies. i. p̄fē-
aspicies: vt educas: auctoritate regimis: festucā de oculo fr̄is
tui. qz liz iudex sit sup̄ior auxiliatē regimis. fr̄ tñ ē p̄itate fidei &
vocacōis & iō fraēne dēt corrīgere. in om̄ib⁹ istis vt dicit Basī.
d̄siderandū est q̄tē sit difficultatis alios iudicare. qz optet q̄ p̄-
mo seip̄os d̄spiciat et emendet. qd̄ videt grauissimū omnuz:
qz cū oculus cuncta videat exteri ora. tñ sup̄ se vīsu non vītūr-
ita et noster intellectus: cū alienuz velociter coiectat p̄t̄m. len-
tus est tñ p̄prios p̄uidere defectus z.

Dominica secunda post penthecostes.
Sermonis quinquagesimiprimi.

Homo quodam fecit cenam magnam et vocavit milites eum.
 • Luc 14. si homines sicut bestie solam haberent naturam sensibilium mirum non esset eos tamen ardenter psequebantur bona corporalia ceteris animalibus munia
 Nunc vero habentes discretis iudicium et ratione inuestigationem multum sunt reprehendendi. quod vera bona ratione eis propria querere omittunt solis sensibilibus inherentes. et id sicut ad cenam non fuerunt intromissi qui voluit probare boues et qui volebant videre villam a qui duxit uxorem. ita tria haec vicia. scilicet cupiditas carnis. cupiditas oculorum. et superbia vite. celestem priam claudunt mundi amatorem. unde vobis. Vix villa boues et cenam clausere vocatis. Quidus cura caro celum clausere renatis. de hoc igit similitudinis figura agit in primo euangelio quod in tres partes dividitur. in qua secunda tangit dominam magnificenciam. Secunda. subditur humana negligencia. ibi. et sperant omnes. Tercio postponitur iusta sententia. ibi. Tunc iratus est. Circa primum divina magnificencia in tribus ostenditur. primo in preparatione magna cena. magnifica enim est magna facere. unde dicit: homo quidam. iste homo enim Ciriulus deus per est. non secundum nature veritatem. sed quod ad similitudinem eius conditus est homo. vel ut dicit doctor grecus. homo est ratione benignitatis et misericordiae ad homines. Postea etiam dicit quod iste homo christus est ratione veritatis. nature quia verbum caro factum est. nomen proprium ipsius subtiliter quia mysterium nominis eius nulla potest creatura comprehendere. Psal. 9. vocabitur nomen eius admirabilis. sed describitur communim nomine discreto cum dicitur: homo quidam: homo quidam ratione veritatis nature. sed quidam ratione singularitatis proprie. cuius singularitas in multis apparet primo in uincula ad verbum. Hebreus 1. cui enim aliquando non dico hominem sed etiam angelorum dixit pater filius meus es tu. ego hodie genui te singularis in innocentia. Eccl. 2. virum de mille uinculis singularis in origine quod exceptus de spuma et natum de virginibus. Psal. 53. generatus enim est quod enarrabit. singularis in parte. Quat. 24. data est mihi omnis pars in celo et in terra. singularis in salvatione. quod non est datum aliud nomine hominibus sub celo. in quo oportet salvos fieri credentes. Act. 4. singularis in redencione. quod non est inueniens nec in celo nec in terra nec sub terram quod est dignum aperte librum redencionis nostre et solunere singulata eius. nisi hic agnus innocentis qui tollit peccata mundi. B. ut dicit apostolus. 5. fecit et preparauit: Cenam magnam: Cena ista refacio vite eterne est

Sermo

est. Lut. 22. ego dispono vobis. sicut disposuit mihi pater. vt
eda tis et bibatis super mensam meam hoc. nec illa refectio carnaliter intelli-
genda est. sicut credidit saraceni se in vita eterna debere uti co-
mestibilibus. et a deo carnalibus turpis enim esset talis vita eterna
sed est spiritualiter ista refectio intelligenda. nec enim corpus tunc indi-
gebit tubo quoniam sanctorum nec esurient nec sicient amplius. sed ista refec-
tio erit in glorioso amine clare. dum vivendo gloriose germando
et perfecte illi inherendo. et bene ista beatitudine cena dicitur quod sicut
cena parat declinante die. postquam nulla est refectio. sic vita eter-
na datur post vitam mortalem. ubi nihil aliud expectat. Est enim
cena magna immo maiorum immo maxi materia. adeo ut eius imensitas
in cor hominis non possit ascendere. Ista. 64. oculis non vidit. nec
auris audiuit. nec in cor hominis ascendit hoc. Alterum enim Cirillus
tenet ista magna sacramentum est corporis et sanguinis domini nostri ihesu
christi. quo resurgunt anime dignae summetum. Jo. 6. caro mea vero
est cibus tuus. ista refectio cena dicitur. et dicit magna. et dicit sacerdos
ab homine christo. cena quidem non ex hoc solo. quia hoc sacramentum sicut
institutum in cena domini. sed etiam ex proprietate vocabuli. dicit enim cena
a cenon quod est nouum. et revera hoc sacramentum renouat mentem
ab omni vetustate. propter repletum in bonis desiderium tuum. renouabit
ut aquile inuentus tua. vel dicit cena a cenon quod est omne. quia
ut dicit Orbanus papa in hoc sacramento spiritualium omnium dul-
cedo carnis matrum quasi in suo fonte potatur. vel dicit cena a cenon quod
est umbra quod sub umbra accidentium panis et vini verum sanguini
nem et carnem sumimus. can. 2. sub umbra illius quem desiderauerat
sevi. et fructus illius dulcis est gutturi meo. dicit etiam ista cena
magna. quod non quicquid cibus in ea patitur est sed ipse qui dat escam
omni carni. magnus et filius altissimi. iste cibus magnus est et non
ibilis. primo quod celestus. sap. 16. panem de celo prestat eis. Jo. 6.
ego sum panis viuus qui de celo descendit. 2. cibus est angelicus.
propter panem angelorum manducavit homo. 3. cibus est viuificans
vnde Augustinus. super Jo. cum enim cibus et potus id appetat homines. ut non
esuriant neque sitiatis hec vaciter non prestat nisi iste cibus et potus. quod
eos a quibus sumuntur mortales et incorruptibles facit ultimo iste
cibus est deificans. unionem enim inter nos et deum facit. et nos auertit
in ipsum Augustinus. 4. nesciis tu me mutabis. sicut cibus carnis tue in
te. sed mutaberis in me. Jo. 6. qui manducat meaz carnem et bibit
meum sanguinem in me manet. et ego in illo. ultra vienam tenet ista fe-
citur christus ipse nec enim virtute merita cuiuscumque hominis fieri potest. nisi
in sermone christi. vnde Augustinus. de eccl. dog. dicit hoc sacramentum non in
merito delectantur sed in verbo efficiunt creatoris. et Ambrosius

li

libro de sacramentis. vbi xp̄i verba accedunt ad panē & vīnu. est sanguis & corpus. dñm etiā audi dicentes. accipite & comedite ex eo omnes. hoc est corpus meum. et ante verba christi calix vīno & aqua est plenus cum autem verba christi prolatā fuerint. sanguis efficiat scđo diuina magnificēta amēdat in multorum vocacōe: et vocavit multos. ad cenā vīte eterne vocati sūt multi. oīs videlicet multitudo credentium. i. Pe. 5. deus oīs gracie vocavit nos sc̄z credentes in eternā suā gloriā. Est em̄ deus liberal & magnific⁹. vñ vult multis amūnicare maiestatis sue gloriā prima. Thi. 1. vult oīs hōies saluos fieri et ad agnitionem veritatis puenire. C. Tercio amēdat dei magnificētia a missione serui: et misit seruū suum. Iste seruus vt dicit Ciril. xp̄us est qui cū esset naturaliter p̄i equalis exinanuit semetipm formā serui accipiens. cuius missio eius est incarnatio vñ Aug. eo intelligit missus quo incarnat⁹: hora tene: i. tpe gracie quo xp̄s est missus. Gal. 4. at vbi rem plenitudo tpis misit deus filiū suū ēc: dicere inuitatis vt venirent: vñ clamat iste seruus Mat. 11. venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis ēc: qz iā parata sūt oīa: ante xp̄i aduentū nonduz erat ista cena parata. qz nullus poterat ingredi vitā eternā. H. imōlato xp̄o vt dicit Gre. p̄i celestis regni aditus sicut at xp̄s fuit missus a p̄e. vt inuitaret vocatos ad cenā. ita ipse seruos suos apostolos misit. et mittit predicatorēs. vt dicant nobis. ve nite ad cenam. quia parata sunt oīa. Jo. 20. sicut misit me p̄. et ego mitto vos. festinamus igit̄. vt dicit Ber. ad locum tutiōem. & ad agrū vbericōem. ad pastum suauorem. vt habitemus sine metu abundem⁹ sine defectu epulemur sine fastidio et Ciprianus p̄eremus inquit et curramus ad patriaz nostrā vt viderem possumus vt parentes salutare valeam⁹. magnus illic carozum numerus nos expectat parentum. fratrū. filiorū frequens nos copiosa turba desiderat. iam de sua incolumente securi. adhuc de nostra salute solliciti ad hōz aspectū venire magna nobis et illis erit leticia.

Secunda pars.

Ecundo cum dicitur Et cōperunt omnes ēc. tangitur humana negligēcia. qua peccatores amantes temporalia extulunt se de spiritualib⁹. et diuisidit in tres partes In prima generaliter ponit vocatoꝝ ex cōfessionē: Et cōperunt se simul omnes excusare: Greg. ecce homo diuines inuitat. et paup occurzere festinat. et tñ ad dei inuitamur diuiniū et excusamus. offert ergo deus quod rogare debuit non rogatis dare vult. qd vix sperari poterat. et tñ sit

f1